

7. Сухомлинський В.О. Вибр. твори: У 5 т. – К.: Рад. шк., 1976-1978.
8. Зинкевич-Евстегнеева Т.Д. Практикум по сказкотерапии – СПб: Речь, 2004 – 310 с.
9. Чистякова М.И. Психогимнастика / под ред. М.И. Буянова// М.: Просвещение, 1990. – 128 с.

УДК 37. 091. 212. 3

ДІТИ ІНДИГО: ФЕНОМЕН ОБДАРОВАНОСТІ

Шевелева Ю. В.

Харківський університетський ліцей

ДІТИ ІНДИГО: ФЕНОМЕН ОБДАРОВАНОСТІ

Шевелева Ю. В.

У статті розглядаються умови виникнення сучасного феномену в освітній галузі – дітей Індиго, проводиться пошук шляхів до розуміння цього феномену; багато уваги приділяється розгляду якостей та відмінних рис дітей Індиго, наводиться психолого-педагогічна класифікація; робиться спроба знайти причини появи цього дивовижного феномену.

Ключові слова: діти Індиго, феномен, обдарованість.

ДЕТИ ИНДИГО: ФЕНОМЕН ОДАРЕННОСТИ

Шевелева Ю. В.

В статье рассматриваются условия возникновения современного феномена в образовательной отрасли - детей Индиго, проводится поиск путей к пониманию этого феномена; много внимания уделяется рассмотрению качеств и отличительных черт детей Индиго, приводится психолого-педагогическая классификация; делается попытка найти причины появления этого удивительного феномена.

Ключевые слова: дети Индиго, феномен, одаренность.

INDIGO CHILDREN: THE PHENOMENON OF GIFT

Sheveleva U. V.

In the article there are considered the terms of origin of the modern phenomenon in the educational field, Indigo children, the search of ways to understand this phenomenon is conducted; much attention is paid to consider qualities and distinguishing features of Indigo children, psychological-pedagogical classification is given; the attempt is made to find the reasons of appearance of this amazing phenomenon.

Keywords: Indigo children, phenomenon, gift.

В останні десятиріччя в США почали звертати увагу на часті бунти дітей-школярів, які протиставляли себе своєму оточенню і робили це вельми настирливо. Через те що ці діти погано вчилися, їх вважали психічними відхиленнями від норми й почали лікувати психотропними речовинами. Поки все входило в межі, прийняті суспільством, ніхто на це не звертав уваги. Галас піднявся тоді, коли обстеження цих дітей виявили, що вони не розумово відсталі, а наділені високим інтелектом. Згодом з'ясувалось, що феномен не обмежується США. Складнощі виникли навіть в азіатському світі, де, здавалось би, сама традиційна культура здавна виховувала в дітей повагу й шанобливе ставлення до батьків. Проте схожі відхилення в поведінці дітей почали виявлятися й там.

Поведінка цих дітей не вписувалась у струнку схеми, створені педагогами й психологами. У науці народилась нова суперечлива тема. Психологія не була готова поступитись своїми канонами, й поставилась до нового явища недовірко. Адже її вчені мужі багато років стверджували, що людська сутність незмінна. Однак реальність така, що народжуються діти нового виду, з іншою свідомістю, з іншими психологічними характеристиками й моделями поведінки. Офіційного терміна для таких дітей довго не існувало, хоча спроби придумати його здійснювались не раз, і кожна з них мала під собою основу. Їх називали «дітьми нового тисячоліття», тому що ці юні створіння володіють незвичайними психічними можливостями. Про них говорили «діти Світла», тому що світосприймання малюків значно відрізняється від

звичного нам. Надовго пристав до них епітет «обдаровані»: адже будь-який тест фіксує рівень розвитку цих незвичайних дітей значно вищий за середній (шкільні оцінки тут абсолютно ні до чого). У Франції незвичайних дітей називали «тефлоновими», оскільки до них «не пристають» загальноприйнятні стереотипи поведінки. Але найбільше прижився американський термін «індіго».

Діти індіго – термін, уперше використаний американським екстрасенсом і синестетиком Ненсі Енн Тепп у 1982 році у книзі «Як розібратися в житті за допомогою кольору». Тепп стверджувала, що здатна бачити ауру навколо людини і, приблизно в кінці 70-х, почала помічати значну кількість дітей, які народжені з аурую кольору індіго. На сьогоднішній день, на її думку, це 97 відсотків дітей у віці до 10 років і 70 відсотків у віці від 15 до 25.

Широке поширення в середовищі пересічних громадян і ЗМІ термін отримав у 1999 році після фінансового успіху книги Лі Керрола та його дружини Джен Тубер «The Indigo Children: The New Kids Have Arrived»[1]. Відповідно до первинного визначення, індіго – це колір аури нового покоління людей, що відрізняється численними талантами, високо розвиненою інтуїцією, чуттєвістю до енергетики та знаменуючого собою новий виток еволюції людства.

Якщо опустити поняття «аура», яке не визнається офіційною наукою, то формулювання даного феномена може звучати трохи більш звично для слуху педагога й психолога. Вивчаючи роботи сучасних науковців [3, 4, 5], можна прийти до висновку, що дитина індіго – це така дитина, яка має нові незвичайні психологічні характеристики і моделі поведінки. Це допускає, що люди, які взаємодіють з подібними дітьми (особливо батьки), щоб досягти успіху, повинні змінити свій підхід до них, методи виховання і способи лікування. Ігнорування нових моделей поведінки дітей може привести до психічної нестійкості й розладу мислення в безцінне життя юної істоти, яка тільки вступає в нього.

Сформулюємо найбільш розповсюджені якості дітей індіго:

1. вони приходять у цей світ із відчуттям власної гідності;
2. вони відчувають, що «заслужили бути тут», і бувають дуже здивовані тим, що інші не поділяють їхні думки;

3. вони не сумніваються в своїй значущості. Нерідко вони повідомляють батькам, «хто вони є»;
4. у них немає абсолютних авторитетів, вони не вважають потрібним пояснювати свої вчинки й визнають тільки волю вибору;
5. вони взагалі не роблять деяких речей; наприклад, для них нестерпне стояння в черзі;
6. вони губляться, стикаючись з консервативними системами, де, замість прояву творчої думки, суворо дотримуються традиції;
7. вони часто бачать більш раціональний спосіб зробити щось у школі чи вдома, однак навколишні сприймають це як «порушення правил» і їхнє небажання пристосовуватися до існуючої системи;
8. вони здаються некомунікабельними, якщо не знаходяться в компанії собі подібних. Якщо поруч немає нікого, хто володіє подібним менталітетом, вони часто замикаються в собі, відчуваючи, що ніхто в цьому світі їх не розуміє. Тому встановлення соціальних зв'язків у період навчання для них має чималу складність;
9. вони ніяк не відгукуються на обвинувачення в порушенні дисципліни (до заяв типу «от почекай, прийде батько, довідається, що ти накоїв, тоді побачиш...» вони залишаються глухі);
10. вони не соромляться, даючи вам зрозуміти, у чому відчувають потребу.

Лі Керолл і Джен Тоубер у своїй книзі [1, 2] докладно описали різні типи дітей індиго й певні життєві програми, притаманні кожному із них.

1. ГУМАНІСТИ. Вони служать масам і мають намір працювати з людьми; це майбутні лікарі, юристи, вчителі, моряки, бізнесмени й політики. Вони гіперактивні, комунікабельні й здатні розмовляти з ким завгодно, як завгодно довго, у дуже дружній манері. У них дуже стійкі переконання. Фізично вони незграбні, і оскільки вони гіперактивні, то іноді можуть «врізатися в стіну», забувши «ввімкнути гальма».

У дитинстві вони не можуть зрозуміти, як можна гратись тільки однією іграшкою. Вони вивалюють із шухляд абсолютно все, що є, а потім можуть пограти, а можуть і взагалі ні до чого не доторкнутися. Якщо ви накажете такій дитині прибирати свою кімнату, то вам доведеться неодноразово нагадувати їй про це, тому що звичайно вона розсіяна. Вона, ймовірно, візьметься прибирати, але як тільки їй на очі потрапить яка-небудь книжка – вона сяде і почне запоем читати її, і забуде про все на світі.

2. **КОНЦЕПТУАЛІСТИ.** Цей тип індиго занурений у свої прожекти набагато більше ніж усі інші. Це майбутні інженери, архітектори, дизайнери, астронавти, пілоти й військові. Вони не бувають неповороткими й звичайно добре збудовані. Вони хочуть керувати, і найчастіше об'єктом керування стають їх власні матері, якщо це хлопчики. А якщо дівчатка, то під керуванням у них звичайно перебувають батьки. Якщо вони втрачають свого батька, це створює величезну проблему в їхньому житті. Цей тип індиго має схильність до шкідливих звичок, особливо до наркотиків у підлітковому віці. Батьки повинні спостерігати за їхньою поведінкою дуже пильно, і, коли вони починають ховати речі чи говорити що-небудь, схоже на «Не заходь до моєї кімнати», не завадило б з'ясувати, що вони ховають.

3. **ХУДОЖНИКИ.** Ці діти набагато більш чутливі, аніж представники інших категорій індиго. Звичайно вони легкої статури, хоч і не завжди. Вони занурені в різного роду мистецтва. Вони схильні до творчості, це майбутні вчителі й художники. До якої б сфери людської діяльності вони не звернулися, завжди зберігають творчий підхід. Якщо вони ідуть у медицину, то з них виходять непогані хірурги чи наукові співробітники. Коли вони приходять у мистецтво, саме з них виходять видатні актори. У віці 4 – 10 років вони можуть перепробувати себе в півтора десятках видів творчої діяльності, недовго займаючись однією справою і потім закинувши її. Індиго-художник може працювати одночасно з п'ятьма чи шістьма різними інструментами, а, досягши підліткового віку, він вибирає один з них і стає майстром в обраній області.

4. **ТІ, ЯКІ ЖИВУТЬ У ВСІХ ВИМІРАХ.** Це четвертий тип дітей індиго. Вони крупніші, ніж інші індиго. Коли їм виповнюється рік чи

два, ви вже не можете їм нічого сказати. Вони відповідають вам: «Я знаю. Я можу зробити це сам, залиш мене». Це ті люди, що несуть у світ нові філософії й нові релігії. Вони можуть бути задирками і забіяками, тому що вони значно крупніші і тому що не вміють пристосовуватися, як інші три типи індиго.

У 2002 році вийшла друга книга Лі Керолла і Джен Тоубер «Свято кольору Індиго» [3]. У цій книзі автори багато уваги приділяють листам читачів, які розповідають про своїх дітей. Наводяться різноманітні приклади, іноді доволі фантастичні й суперечливі.

Наприклад, Джон із Нью-Йорка – «художник індиго». Уже в п'ять років створив свій музичний ансамбль. Коли йому виповнилося дев'ять, вони записали свій перший компакт і перемогли на конкурсі. Усі пісні написав, аранжував і виконав як соліст він сам – Джон. У 17 років він уже став професійним визнаним музикантом.

10-річний Уільям перестав ходити у школу, замкнувся у своїй кімнаті й вивісив на дверях плакатик зі словами: «Вони мені набридли». Виявилось, він мав на увазі вчителів. Після обстеження з'ясувалось, що у хлопчика є всі ознаки «індиговості», з ним почали займатись індивідуально. І тоді все стало на свої місця. Особливість Уільяма полягає в тому, що він малює події близького майбутнього, що стосується його сім'ї. Наприклад, що його бабусі зроблять операцію на очах. Або одного разу, поки його батьки знаходились на гірськолижному курорті, він раптово, за лічені хвилини, зобразив падаючого з високої гори батька. У той же день пролунав дзвінок, стало відомо, що батько під час спуску впав і зламав ногу.

Подібні приклади можна зустріти й в роботах російського практикуючого психолога Володимира Пугача, який є одним із провідних спеціалістів у цій галузі [6].

17-річна Наталка Дьомкіна живе в Саранську (Мордовія). Вона здатна без усяких спеціальних приладів бачити внутрішні органи людей, тобто бачити наскрізь. Її дар виявився в 10 років, після операції з видалення апендикса. Операція пройшла невдало – лікарі забули у черевній порожнині ватний тампон. А після повторного занурення в організм дівчинки вона раптом побачила, що знаходиться в мамі в животі, наче в телевізорі. Спочатку всі подумали, що дівчинка марить,

її відвели до психіатра. Але в лікаря вона побачила виразку шлунка, про що негайно його попередила. Лікар розгубився. Наталю возили за кордон, де її здібності підтвердились. З тих пір у рідному місті вона – ходячий феномен, до якого записуються на прийом хворі люди, щоб «просвітитися». Сеанс триває кілька хвилин. У цей момент Наталя мовби входить в легкий транс. У неї розширюються зіниці, вона дивиться на тіло людини, наче крізь нього, а потім видає інформацію про побачене.

По світу ходить ще багато безглузких гіпотез про дивні природжені здібності подібних людей, а також про їх походження. Зокрема, є думка, що це діти, які народились здоровими від батьків, хворих на заразні смертельні інфекції, такі, як ВІЛ-інфекція, гепатит С, або ж ті, що з'явилися на світ у наслідок штучного запліднення. Деякі псевдо науковці як одну із ознак (але не головну) дітей індиго виділяють яскраво виражену кінестезію, чи кінестетичну модуляцію. Прихильники теорії про дітей індиго вважають, що останні народжені з незвичайним емоційним зв'язком із Землею й думками інших людей. Проте, оскільки спілкування між немовлятами обмежене природними факторами, то передбачувані можливості дітей – індиго (телепатія, екстрасенсорика тощо) пригнічуються з боку батьків або соціуму.

Відкинемо фантастику й спробуємо зробити висновки, пов'язані з розглянутим феноменом. Діти часто творять, придумують нове в ситуаціях, коли дорослі користуються відпрацьованими шаблонами поведінки. Чому це здається надприродним? Діти ростуть, вивчають оточуючий світ, врешті-решт, вони засвоюють звичні шаблони чи створюють свої власні, і творчі сили будуть використовуватись уже на інші справи. Яскравим прикладом цього можуть служити експерименти дітей у розмовному мовленні (відмінювання слів правильне в граматичному відношенні, але те, що не використовується в житті тощо). Згодом діти засвоюють шаблони мовлення й перестають робити такі експерименти.

Якщо передбачити, що такі діти були завжди, то чому тоді з'явилася ця проблема, яка активно обговорюється саме останнім часом?

Досить вірогідно, справа в тому, що суспільство готове не тільки давати освіту загальній масі дітей, але й почати давати унікальну освіту

талановитим дітям. І, треба визнати, що обраний підхід для підготовки суспільства до цього процесу вельми гарний. Якщо буде просто оголошено, що для особливо обдарованих дітей потрібен спеціальний підхід, то як визначити хто більш обдарований, хто менш? Як можна примусити суспільство визнати в бунтівниках, непокірних, нестандартно мислячих дітях, що вони кращі й вимагають особливого підходу в дитинстві – тоді, як вони ще не можуть довести свій талант чи геній своїми успіхами?

Ідея про дітей нового покоління прекрасно може впоратись із цією проблемою. Суспільство буде бачити в них не своїх ворогів, а цвіт своєї нації. Досягається це тим, що ідея дітей індиго обіцяє більшості населення таких талановитих дітей – дітей майбутнього. Якщо вдасться для загальної маси дітей змінити підхід до їхнього виховання, починаючи з дитячих літ, то це принесе чимало користі для становлення більш вільних, упевнених у собі особистостей і саме з позиції зміни норм виховання, майбутні діти дійсно будуть кращими за нас – дітьми індиго – дітьми нового покоління.

ЛІТЕРАТУРА

1. Caroll, Lee & Tober, Jan. The Indigo Children: The New Kids Have Arrived / Lee Caroll, Jan Tober. Carlsbad, CA: Hay House, 1999. – 290 с.
2. Кэрролл Ли, Тоубер Джен. Дети Индиго. Книга первая / Ли Кэрролл, Джен Тоубер. – М.: София, 2003. – 288 с.
3. Кэрролл Ли, Тоубер Джен. Дети Индиго – 2. Праздник цвета Индиго / Ли Кэрролл, Джен Тоубер. – М.: София, 2007. – 240 с.
4. Харрисон С. Счастливый ребенок / Стивен Харрисон. – М.: София, 2005. – 192 с.
5. Михайловская Н. Дети индиго / Наталья Михайловская // Новый век. – 2005. – № 2. – С. 24–35.
6. Сайт психолога В.Пугача / Владимир Пугач. – Режим доступа : <http://www.indigo-papa.ru>.